

Der er ikke kun "sort sol" over Vadehavet - der er også sorte skyer

Kommentar

til artiklen: to save or not to save

Af Dennis Lund

Jannie Ejstrup gør os i artiklen om Vadehavet opmærksom på, at foruden det storslåede landskab, som i dag indgår i UNESCO's kulturarvsliste, rummer området også en del bygninger, som knytter sig til dette landskabs brug. Disse bygninger synes derimod ikke at være på højde med den landskabelige kulturarv, måske snarere tværtimod. Selvom bygningerne i området er registreret i de lokale kommuneatlasser og/eller indgår på en eller anden måde i kommuneplanerne for de stedlige kommuner, så er kvaliteten af dem ikke prangende. Det kan man måske ikke i sig selv gøre så meget ved, fordi bygningerne tilhører private, som ikke umiddelbart kan pålægges omkostninger i forbindelse med istandsættelse. Men det interessante er også, at JE doku-enterer, at den klassificering som en del bygninger er anført med bundet i lidt usystematiske registreringsmetoder og lokalt forgodtbefindende, således at den samlede bygningsmasse, som trods alt tæller flere hundrede bevaringsværdige bygninger, tumler lidt tilfældigt rundt i landskabet. Og det betyder, at nogle bygninger langsomt sygner hen og står til nedrivning. Hermed smuldrer samspillet mellem det prægtige og unikke landskab og dets byg-

ningsmasse – og kulturarven viskes ud for stedse. Denne lokale foretagsomhed har SAVE-systemet for år tilbage forsøgt at inkludere ved at acceptere, at man godt kan have bygninger f.eks. i kategori 2 i én kommune og bygninger som egentlig er af samme kvalitet vurderet til kategori 4 i en anden. Det skyldes, at man accepterer, at kategoriseringen ikke er absolut, men relativ. Antager vi f.eks., at Amalienborg er et ekstraordinært bygningsanlæg og derfor place-res i kategori 1, så betyder det ikke, at alle andre bygninger skal rangeres i en lavere klasse. Andre kommuners bygninger kan udmærket få tilkendt samme kategori i relation til stedet. Man har således valgt at lade skalaen afhænge af stedet. Årsagen hertil er formentlig, at alle landets kommuner har eller ønsker at have bygninger af en vis kvalitet, således at landets bygningskvalitet ikke får geografisk slagside.

Set på afstand kan man måske være forbeholdende over for denne anskuelsesmåde, men begrundelsen er, at bygningen skal ses i sin kontekst og ikke måle sig med alverdens andre bygninger. Men fordi Vadehavsområdet er unikt og et helstøbt landskab følger heraf, at også bygningsla-

get bør behandles særdeles eftertænksomt. Desværre dokumenterer artiklen det stik modsatte.

Artiklen udtrykker pænt og urbant, at der tydeligvis mangler en harmonisering i arbejdsmetoder/registreringer kommunerne imellem, noget som går ud over samspillet mellem bygning og landskab og derfor underminerer kulturforståelsen. Man udtrykker sig høfligt over for de kommunale myndigheder, men ret beset burde der tales med store bogstaver til dem.

Og man kunne tilføje, at selve SAVE-registreringens "glidende" værdiskala måske heller ikke er hjælpsom i denne situation. Og videre kunne man mene, at vi her er i et af landets få hjørner, som har noget ekstraordinært at byde på – og så er det underlagt et lokalt forgodtbefindende. Kunne det ikke være i disse ganske få situationer, at Staten/naturstyrelsen gik ind med en sammenfattende registrering og lokalplanlægning, således at registrerings- og beskyttelsesgrundlaget i hvert fald er i orden. Her er en oplagt og meget konkret landsplanopgave at tage vare på, i dette lille lands betrængte tider. ■

DL